

JOERA

Euskal Herriko gizarte jokora sartzen den edonor laster konturatuko da, ikaragarriko nahaste bat dagoela. Hobeto esan, izugarriko bizitza bat dagoela eta, seguru asko, men-debaldeko* herririk politizatuena dela.

Gure Herriak kontradizio ugariak bizi ditu, eta, interesgarria dena, kontradizio berezi batzuk ditu, bestalde. Beraz*, teoriarik hoberenen jabe izatea errazagoa da, teoria hoiien baiotasuna gure Herriari ezartzea* baino.

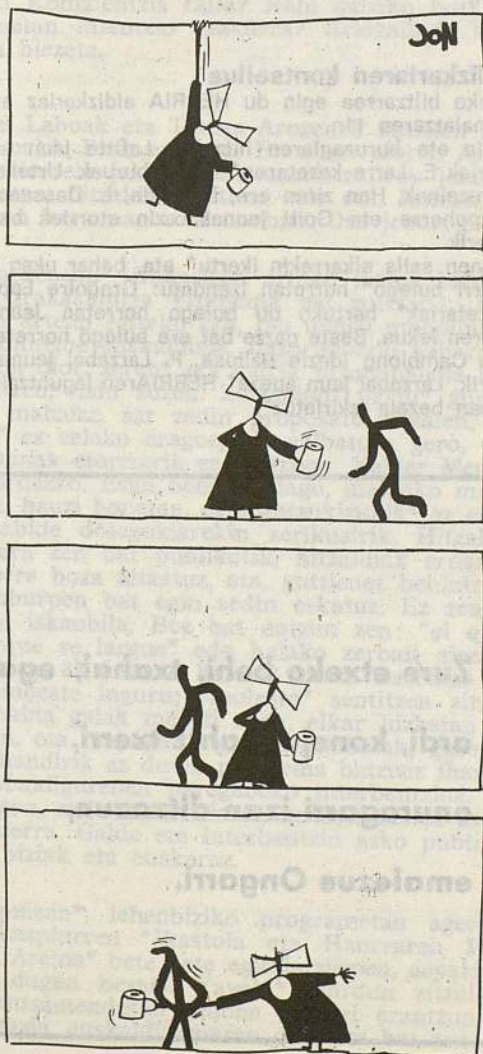
ANAITASUNAK urte bi daramatza* zuzendaritza berri honen gidaritzapean; eta arrazoi handte esaten zaiku, jendeak gure linea ideologikoa jakin nahi duela.

Egia esan, zail zaiku linea garbirik, taxuturik eta egokiro proposaturik izatea, ez profesionalak ez diruz hornituak ez garelarik. Nahikoa da, Euskal Herrian diren mila eta bat presio taldeetatik aske* izatea.

Bestalde, linea bat aipatzea baino, joera bat esatea egokiago ikusten dugu. Eta, joera hori seinalatzen hasiz gero, lehendabizikoz *euskalduna* dela esango genuke. Euskaldunak gara, Euskal Herri eta euskal jendearen interesen alde dihardugulako, euskaraz ari garelako, euskal irakurleak ditugulako... Ba dakigu, horregatio*, "euskaldun" hitza, gero, batera batera, errealdade ezagun batzuekin jantzi behar den konzeptu bat dela.

Eta euskaldunak izanik —nolabait, azkar eta ulerterraz esatearren— ezkertiar joerakoak garela esan behar dugu. Ezkertiarrek, gaur egun, hemen eta Legeen landa barruan, ahal dugun neurrian dihardugunak. Euskal Herriaren sozializatzeta eta demokratizatze bidean, euskaldun bezala, lanean dihardutenen adiskide, laguntzaile eta berriemaile gertatzea nahi genuke.

ANAITASUNA

EUSKAL LITERATURARI ERE TXOKOTXO BAT ES-KAINTZEN ZAIO

Bai, euskal literaturari ere txokotxo bat eskaitzen zaio. Hau da zerbait direla uste dutenen borondatea.

Egunkariet aditzera eman daukutenez, Gipuzkoako idazleen elkarte bat sortu da. Elkarte honek bere sail bereziak izango omen* ditu, literatura generozko sailak: nobela, antzerki, poesia, saiakera, narrazio, eta abar. Literaturako genero hoiene artean, xebleena: euskarazko literaturaren saila dugu. Euskal literaturak, berak bere aldetik, beste sailok euskaraz hornituko ez balitu bezala.

Elkarte hori sortu dutenen artean, agiri denez, bere gradua du (hobeto esan, berek jartzen dioten gradua), haurtzaro mailakoa, noski.

Izan ere, bere izenak agertzen dira egunkariet bidez herriaren begietan. Euskaraz "tema rural" bakarrik ontzat hartzen duten egunkari hoietan. Eta, orain ere, beren idazle elkarteetan, bazter batean txiki utzi nahi dute euskara.

Baina handi-mandizko idazleok zer eman dute literaturara?

Guk, euskal literaturan, azken zortzi urte hauetan eman ditugun liburu berrietan, behinik behin: 12 nobela, 27 antzerki, 25 poesia liburu, 17 saiakera liburu, 5 biografiaz, 6 ipuin liburu, 9 narrazioz, opera 1, pastural 1, 43 bertsoaritzaz. Aparte, eliz liburuak, kanta bildumak*, hizlauzko* bildumak, musikazkoak, soziologiaz, folklozez, ekonomiaz, eta abar eta abar beste zenbait* liburu. Eta, horrez gainera, beste hizkuntzetatik itzuliak eta edizio zaharretatik berriz argitaratuak, San Martinek EGAN eta ANAITASUNAn argitara eman dituen iustak kontuan harturik (bertatik atera ditugu kontaduria hauk), azken zortzi urteetan, 1963-1970 bitartean, 296 liburu dira euskaraz argitaratu direnak (argitaratzera utzi dituztenak). 101etatik 177 liburu, gaurko euskal literaturaren mugimendua sortu diren liburu berriak; gainerakoak itzulpenak eta berrargitaratuak. Gainera, hau, Liturgiako liburuak kontuan hartu gabe. Eta guk galdetuko genuke, ea elkargo* horren sortzaile diren idazleek holako batuketarik lortu duten.

Zeren*, bestela, nola litzateke, berak baino literatura gehiago sortu duena sailtxo zoko baten jartzea?

Euskarazko produzio hau ikusirik, zer pentsatuko ote dute? Beharbada, hobe litzateke gauzak itzultira jarri, eta, literatura genero sailean, erdal literatura jarri. Euskal Herrian, legez, hala behar zuen. Batez ere, besterik berek demostratzen ez daukuten artean, jarri dituzten genero sailetan euskaraz gehiago idatzi delarik. Ez ote?

Elkarren arteko kalitateari buruzkoa, neutral batzuen eskuetan utziko genuke, eta ez berek beren buruak jainko egin dituztenenetan.

Sortuko omen dute literaturazko aldizkari bat ere. Ez, ordea*, JAKIN eta EGANen ordezko izango dena; ez noski*. Beharbada, euskarazko sail bat ere izango du. "Tema rural" ote? Hala baita* euskal literaturaren haurtzarora, euskararik irakurtzen ez dutenen begietan. Dena dela, euskarazko saila "h" madarikatu eta kaltegarri hau gabe izan bedi. Hala ez ote duzue, ba, nahi? E! Santiago, Pelay, Cecilia? Zuen erdarazko esanetan zenbait aldiz agertu duzuen bezala?

Dudarik ez duguna, hoiak izango dutela laguntza; guk eragozpenak aina*. Bai horixe! Izan ere, zer hoberik holako elkarte bat baino, euskarazko literaturari trabak jartzeko?

Bukatzeko, egin dezaketenik hoberena, euskararik ez daukien eta, "euskalduna" hitzak zer esan nahi duenik gabe, "concepto de lo vasco" argitu nahi duen Banus-ek ematen dituen bideak jarraitzea.

Gauzak, argi eta garbi.

EGURENTARRA

daukute, deuskue, digute
dezakete, daikee
diote, deutsoe
zalo, jako